

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 71 0 Rs 032008 16 Rev
Banjaluka: 27.10.2016. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Stake Gojković, kao predsjednika vijeća, Senada Tice i Darka Osmića, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja S.R. iz M., zastupanog po punomoćniku B.B., advokatu iz B., ..., protiv tužene H.A.A.B. a.d. B., zastupane po punomoćniku Advokatskoj firmi S. o.d. B., ..., radi zaštite prava iz radnog odnosa, poništenja poravnjanja i isplate, odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 Rs 032008 16 Rsž od 26.4.2016. godine, na sjednici održanoj 27.10.2016. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tužene za naknadu troškova postupka, na ime sastava odgovora na reviziju, u iznosu od 1.535,25 KM.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj: 71 0 Rs 032008 15 Rs 2 od 13.11.2015. godine, odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja kojim traži da se utvrdi da je apsolutno ništavo sudsko poravnanje zaključeno 21.9.1999. godine na zapisnik u predmetu broj: Rs-110/99, da su nezakonite odluke K.b. a.d. B., pravnog prednika tužene, broj: 01-54/97 od 6.6.1997. godine i broj UO-I-8/97 od 17.6.1997. godine i da je tužena dužna isplatiti tužitelju na ime neisplaćenog dijela naknade za izgubljenju zaradu, iznos od 52.834,74 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 5.8.2003. godine do isplate.

Obavezan je tužitelj da tuženoj na ime naknade troškova postupka isplati iznos od 16.303,95 KM sa zakonskom zateznom kamatom, u roku od 15 dana od dana donošenja prvostepene presude.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 Rs 032008 16 Rsž od 26.4.2016. godine, žalba tužitelja je djelimično usvojena i prvostepena presuda preinačena u dijelu odluke o troškovima postupka, tako što je tužitelj obavezan da tuženoj umjesto dosuđenog iznosa od 16.303,95 KM isplati iznos od 4.931,55 KM, dok se u preostalom dijelu odluke o glavnom tužbenom zahtjevu žalba odbija i prvostepena presuda potvrđuje.

Odbijen je zahtjev tužitelja za naknadu troškova na ime sastava žalbe u iznosu od 300,00 KM, kao i zahtjev tuženog za naknadu troškova na ime sastava odgovora na žalbu u iznosu od 1.535,25 KM.

Tužitelj revizijom pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana odluka preinači i tužbeni zahtjev usvoji ili da se ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

Tužena u odgovoru predlaže da se revizija odbije i tužitelj obaveže na naknadu troškova revizionog postupka u iznosu od 1.535,25 KM.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja da se utvrdi da je apsolutno ništavo sudsko poravnanje zaključeno 21.9.1999. godine na zapisnik u predmetu broj: Rs-110/99, da su nezakonite odluke K.b. a.d. B., pravnog prednika tužene, broj: 01-54/97 od 6.6.1997. godine i broj UO-I-8/97 od 17.6.1997. godine (u daljem tekstu: sporne odluke) i da je tužena dužna isplatiti tužitelju na ime neisplaćenog dijela naknade za izgubljenu zaradu iznos od 52.834,74 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 5.8.2003. godine do isplate.

U bitnome se činjenično utvrđenje prvostepenog suda sastoji u sljedećem:

da je tužitelj 27.6.1997. godine podnio tužbu sa zahtjevom da se ponište sporne odluke i tužitelj vrati na posao i da je prvostepenom presudom broj: Rs -106/97 od 1.10.1998. godine odbijen tužbeni zahtjev tužitelja, koja presuda je po žalbi tužitelja ukinuta drugostepenim rješenjem broj: Ž-24/99 od 18.3.1999. godine i predmet vraćen na ponovno suđenje;

da su parnične stranke 21.9.1999. godine u predmetu broj: RS-110/99 zaključile sudsko poravnanje kojim tužitelj „odustaje od zahtjeva da se vrati na poslove i radne zadatke koje je obavljao kao radnik K.b., a tužena K.b. se obavezuje da tužitelju S.R. na ime socijalno humanitarne pomoći isplati 20.000,00 KM na deviznu knjižicu na ime S.R. kod K.b., dok se „tužena K.b. obavezuje da će pokrenuti postupak revizije penzionisanja S.R., a koji je bio vođen po njegovom ličnom zahtjevu, a tužitelj S.R. se odriče naknade za platu za sporni period“.

da je prvostepeni sud, nakon zaključenog poravnanja, pod brojem RS-255/00 donio 29.6.2000. godine djelimičnu presudu kojom je udovoljio zahtjevu tužitelja u dijelu kojim traži poništenje spornih odluka, koja presuda je po žalbi tužene ukinuta drugostepenim rješenjem broj: Ž-170/00 od 20.10.2000. godine i predmet vraćen na ponovno suđenje;

da je, potom, prvostepeni sud donio 9.5.2001. godine presudu broj: RS-255/00 kojom je poništio sporne odluke i naložio vraćanje tužitelja na rad, dok je odluku o tužbenom zahtjevu u dijelu kojim se traži priznavanje prava tužitelja iz radnog odnosa koja nije ostvario poslije donošenja spornih odluka, ostavljena za odlučivanje po pravosnažnosti djelimične presude; da je navedena prvostepena presuda potvrđena presudom drugostepenog suda broj: GŽ-186/01 od 7.3.2002. godine, a da je Vrhovni sud Republike Srpske rješenjem broj: Rev-30/03 od 21.12.2004. godine usvojio reviziju tužene, ukinuo drugostepenu presudu i predmet vratio na ponovno odlučivanje drugostepenom sudu;

da je, u postupku ponovnog odlučivanja, drugostepeni sud donio 19.4.2006. godine rješenje broj: Ž-59/05 kojim je usvojio žalbu tužene, ukinuo djelimičnu presudu broj: RS-255/00 od 9.5.2001. godine i tužbu tužitelja odbacio, dok je Vrhovni sud Republike Srpske rješenjem broj: 118-0-Rev-06-001125 od 26.9.2008. godine odbio reviziju tužitelja; da je Ustavni sud Bosne i Hercegovine odlukom broj: AP-107/09 od 15.9.2011. godine odbacio kao nedopuštenu apelaciju tužitelja podnesenu protiv rješenja Vrhovnog suda Republike Srpske broj: 118-0-Rev-06-001125 od 26.9.2008. godine;

da je tužitelj 4.5.1998. godine podnio tužbu zaprimljenu pod poslovnim brojem RS-133/98 i opredjeljenim zahtjevom na ročištu održanom 14.7.2004. godine, tražio da se obaveže tužena da mu na ime izgubljene zarade isplati iznos od 52.834,74 KM sa zakonskom zateznom kamatom obračunatom za vremenski period od 5.8.2003. godine do dana isplate, da mu isplati zakonsku zateznu kamatu na iznos od 92.834,74 KM obračunatu za vremenski period od 31.3.2003. godine do 4.8.2003. godine i da mu isplati iznos od 56.740,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od presuđenja do isplate, na ime naknade štete zbog nedodjeljivanja stana; da je ovako postavljeni tužbeni zahtjev odbijen prvostepenom presudom broj: RS-133/98 od 24.12.2004. godine, a koja presuda je potvrđena drugostepenom presudom broj: Ž-101/05 od 31.10.2006. godine; da je Vrhovni sud Republike Srpske rješenjem broj: 118-0-Rev-07-000 041 od 9.4.2008. godine, usvojio reviziju tužitelja, ukinuo navedenu drugostepenu presudu i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno odlučivanje; da je u postupku ponovnog odlučivanja drugostepeni sud rješenjem broj: 011-0-Ž-08-000 225 od 20.5.2008. godine, usvojio žalbu tužitelja, ukinuo presudu broj: RS-133/98 od 24.12.2004. godine i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno suđenje;

da je tužitelj podneskom od 27.5.2013. godine opredjelio tužbeni zahtjev tako što traži da se utvrdi da je apsolutno ništavo sudsko poravnanje zaključeno 21.9.1999. godine na zapisnik u predmetu broj: Rs-110/99, da su nezakonite odluke K.b. a.d. B., pravnog prednika tužene, broj: 01-54/97 od 6.6.1997. godine i broj UO-I-8/97 od 17.6.1997. godine i da je tužena dužna isplatiti tužitelju na ime neisplaćenog dijela naknade za izgubljenu zaradu iznos od 52.834,74 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 5.8.2003. godine do isplate.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja, koje ne može biti predmet pobijanja i ocjenjivanja u ovom revizijskom postupku s obzirom na izričitu zabranu sadržanu u odredbi člana 240. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13-u daljem tekstu: ZPP), primjenom odredbe člana 90. i 92. ZPP u vezi sa odredbom člana 103. i 1090. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj: 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni glasnik RS“ broj: 17/93 do 74/04 -u daljem tekstu: ZOO), prvostepeni sud odlučuje kao u izreci.

Po shvatanju prvostepenog suda, ne postoji „razlog“ da se poništi sudsko poravnanje jer je tužitelj „kao parnično sposobna stranka pred sudom potpisao zapisnik o poravnanju i isti prihvatio“, a nije dokazano da se nalazio u zabludi ili pod uticajem prinude ili prevare.

Odlučujući o žalbi tužitelja, drugostepeni sud prihvata utvrđenje činjenica i pravna shvatanja iznesena u prvostepenoj odluci. Drugostepeni sud u obrazloženju odluke posebno ukazuje da odustanak tužitelja od zahtjeva za vraćanje na posao i isplatu naknada plata za sporni period, kako je to navedeno u sudskom poravnanju, nije protivno prinudnim propisima, te da je

potrebno imati u vidu da je tužena u cijelosti ispunila obavezu iz poravnanja, tj. da je tužitelju isplatila iznos od 20.000,00 KM.

Drugostepena odluka je pravilna i revizioni navodi je ne dovode u pitanje.

Sudsko poravnanje je posebna vrsta ugovora kojim stranke sporni odnos među sobom rješavaju uzajamnim popuštanjem, na način za koji smatraju da najbolje odgovara njihovim interesima. Zaključenim poravnanjem stranke određuju svoja uzajamna prava i obaveze u konkretnom pravnom odnosu, a samo poravnanje, nakon što bude sačinjeno u skladu sa zakonom, ima jednaku pravnu snagu kao i pravosnažna sudska presuda. Obaveza suda pred kojim se zaključuje poravnanje, sastoji se u tome da ne prihvati zaključenje poravnanja koje bi svojom sadržinom omogućavalo strankama da ostvare ciljeve koji idu preko granice što ih priznaje javni poredak ili običaji društva.

Zaključeno poravnanje se može pobijati tužbom iz razloga iz kojih se može pobijati valjanost svakog drugog ugovora, tj. ako je poravnanje zaključeno u zabludi ili pod uticajem prinude ili prevare, u granicama zakonom propisanih rokova.

Tužitelj u dijelu tužbenog zahtjeva traži utvrđenje da je zaključeno sporno poravnanje ništavo (član 103. ZOO), što znači da je bio dužan dokazati da je njegovo zaključenje protivno prinudnim propisima, javnom poretku ili dobrim običajima (član 58. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obligacionim odnosima „Službeni glasnik RS“ broj: 17/93).

Pravilna je ocjena nižestepeni sudova da tužitelj nije dokazao da se radi o ništavom ugovoru.

Predmet poravnanja može biti svako pravo kojim se može raspolagati (član 1092. stav 1. ZOO), a to svakako jeste pravo tužitelja da sam odluči o svom radnopravnom statusu kod tužene jer je to lično pravo kojim slobodno može raspolagati. Tužitelj je imao pravo da svojom voljom odluči da više ne želi da bude u radnom odnosu kod tužene, što je u skladu sa pravom radnika da u sporazumu sa poslodavcem ili svojim otkazom, dovede do prestanka radnog odnosa. Poravnanje koje uzima u obzir takvo postupanje tužitelja koji je sposoban za raspolaganje pravom koje je predmet poravnanja (član 1091. ZOO), nije protivno odredbi člana 46., 47. i 49. ZOO.

Zaključenim poravnanjem stranke su riješile spor koji se ticao radno pravnog statusa tužitelja, a tužitelj je slobodnom voljom kroz poravnanje izrazio svoju namjeru da dalje ne radi kod tužene, nakon što mu ona isplati jednokratni iznos naknade u visini od 20.000,00 KM. Nije sporno da je tužena ispunila preuzetu obavezu iz poravnanja i tužitelju isplatila naknadu u iznosu od 20.000,00 KM.

U vrijeme zaključenja spornog poravnanja u primjeni je bio Zakon o parničnom postupku („Službeni list SFRJ“ broj: 4/77, 36/80, 69/82, 58/84, 74/87, 27/90 i 35/91 i „Službeni glasnik RS“ broj: 17/93, 14/94 i 32/94), koji je članom 3. stav 1. propisivao da stranke mogu slobodno raspolagati zahtjevima koje su stavile u toku postupka, tako što se može odreći zahtjeva, priznati zahtjev protivnika i poravnati se (član 3. stav 2.), te može uvijek, i pored toga što ima punomoćnika, doći pred sud i davati izjave pored svog punomoćnika (član 89. stav 2.).

Dakle, zaključeno sporno poravnanje, suprotno navodima revizije, nije ništavo samo iz razloga što ga je zaključio lično tužitelj bez prisustva svog punomoćnika advokata M.M.

Eventualni nedostaci na strani punomoćnika tužene za zaključenje poravnanja (koje nedostatke tužitelj i nije dokazao), sve i da jesu postojali, nemaju uticaja na pravnu valjanost poravnanja jer se na te nedostatke može pozivati samo ona strana na čijoj su strani ti nedostaci jer je to ustanovljeno u njenu korist, a ne protivna strana.

Samo pod uslovom da je poravnanje utvrđeno ništavim, tužitelj bi imao pravni osnov da postavi zahtjev za isplatu na ime neisplaćenog dijela naknade za izgublenu zaradu u iznosu od 52.834,74 KM. Obzirom da je zahtjev za ništavost odbijen, pravilno je i odbijen tužbeni zahtjev u dijelu kojim se traži isplata na ime izgubljene zarade.

Kada je u pitanju dio tužbenog zahtjeva kojim se traži utvrđenje da su nezakonite odluke K.b. a.d. B., pravnog prednika tužene, broj: 01-54/97 od 6.6.1997. godine i broj UO-I-8/97 od 17.6.1997. godine, radi se o presuđenoj stvari.

Naime, o ovom dijelu zahtjeva pravosnažno je odlučeno rješenjem drugostepenog suda broj: Ž-59/05 od 19.4.2006. godine, kojim je usvojena žalba tužene i ukinuta djelimična presuda prvostepenog suda broj: RS-255/00 od 9.5.2001. godine i tužba tužitelja odbačena. Vrhovni sud Republike Srpske je rješenjem broj: 118-0-Rev-06-001125 od 26.9.2008. godine odbio reviziju tužitelja, a Ustavni sud Bosne i Hercegovine je odlukom broj: AP-107/09 od 15.9.2011. godine odbacio kao nedopuštenu apelaciju tužitelja podnesenu protiv revizionog rješenja.

Pravilna primjena odredbe člana 67. stav 1. tačka 4. ZPP, nalagala je da se tužba tužitelja u odnosu na ovaj dio zahtjeva odbaci, a ne odbije, ali to nije od uticaja na pravilnost odluke jer su pravne posljedice iste.

Zahtjev tužene za naknadu troškova na ime sastava odgovora na reviziju u iznosu od 1.535,25 KM nije osnovan, jer nije bio nužan za vođenje parnice (član 387. stav 1. ZPP), niti je bio od značaja za zaštitu prava tužene obzirom da po sadržini odgovara činjenicama i pravnim shvatanjima koje je tužena isticala tokom postupka i koje su cijenen od strane nižestepeni sudova.

Temeljem odredbe člana 248. u vezi sa odredbom člana 456. a) ZPP, odlučeno je kao u izreci.

Predsjednik vijeća:
Staka Gojković

Za tačnost otppravka ovjerava
rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podraščić